

TARTALOM

Köszöntjük a 75 éves Nemzeti Filharmonikusokat	3
Töretlen törekvések – érdekvédelmi háttérunka	3
Zenekari menedzselés felső fokon	5
Piacra dobott közalkalmazottak	6
Konszolidálódó Zeneakadémia	10
KRITIKA	11
ZENETÖRTÉNET	
<i>Zenei emlékezés 1848-49-re III.</i>	13
<i>Orosz zenei élet – a totalitarizmus után</i>	18
HANGSZERVILÁG	
<i>Második díj a moszkvai Csajkovszkij Versenyen</i>	20
<i>Pieter Rombouts egyik csellójának eredeti és másolati példánya</i>	22
<i>Mittenwald, a hegedű-paradicsom</i>	24
EGÉSZSÉG	
<i>A zenészek szemüvegviseléséről</i>	26
Kotta a polcon	28
Szegedi levél	29
Rejtvény	31
Programok	35

Címlapfotó: A Nemzeti Filharmonikus Zenekar elődje, a Székesfővárosi Zenekar az alapításkor

ZENEKAR

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK, valamint

a MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

ALAPÍTOTTA: POPA PÉTER

A szerkesztőség címe:

MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
Telefon: 342-8927 - Fax: 342-8372

Felelős kiadó és szerkesztő: POPA PÉTER
Tördelés-szerkesztés: *Publicitas Print Kft.*

Nyomtatás: *Publicitas Print Kft.*
1021 Budapest, Tárogató út 26.
Telefon/fax: 200-7330

Felelős vezető: A Kft. ügyvezetője

ISSN: 1218-2702

KÖSZÖNTJÜK A 75 ÉVES

A Nemzeti Filharmonikusok őskének tekinthető Székesfővárosi Zenekar 1923-ban alakult Bor Dezső karnagy vezetésével.

A műkedvelő városi tisztségviselőkből álló együttes mellett kezdte meg működését 1930-ban a hivatásos zenészekből álló Budapesti hangversenyzenekar. 1939-ben a Székesfővárosi Zenekart kibővítették, és a Budapesti Hangversenyzenekar tagjainak nagy része ott folytatta tevékenységét. A háború után az együttes élére Fricsay Ferencet és Somogyi Lászlót nevezték ki, de gyakran dirigálta a muzikusokat Otto Klemperer is.

1952-ben az akkor már kilencven tagú zenekar a Magyar Állami Hangversenyzenekar nevet kapta, élére Ferencsik János került. A művész haláláig, 1984-ig vezette a zenekart. E három évtized alatt az együttes szinte az egész világot bejárta, és neves karmestereket, szólistákat fogadott. Vezényelte a zenekart Igor Sztravinszkij, Zubin Mehta és Claudio Abbado, Ferencsik halálát követően 1987-től a Magyar Televízió I. Nemzetközi Karmesterversenyének győztese, Kobayashi Ken-ichiro került

a zenekar élére. A japán karmester jelenleg a zenekar örökös tiszteletbeli elnök-karnagya. A zeneigazgatói tiszteletet 1997. őszétől Kocsis Zoltán tölti be. A zenekar 1998. január 1-jétől mint kiemelt nemzeti alapintézmény vette fel a Nemzeti Filharmonikusok nevet.

A régi gárda

TÖRETLEN TÖREKVÉSEK

Évek óta kíséri figyelemmel a Zenekar azokat az erőfeszítéseket, amelyekkel Gyimesi László, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének főtájkára igyekeznek megvédeni zeneművészeinket a méltatlan, alig teljesíthető rendeletek következményeitől, igyekeznek megértetni az illetékesekkel, hogy némi erőfeszítéssel megteremthetők egy méltányosabb bérezés és nyugdíjazás jogi hátterei. Biztató jel, hogy az érvek és szándékok politikailag semlegesek, hiszen jóformán csak a levelek fejlécéből derült ki, hogy az elmúlt hét-nyolc hónapban kormányváltást és új minisztérium felállítását eredményező választások is voltak.

Az említett időszak törekvéseit nehéz összefoglalni, hiszen megannyi különböző intézmény különböző vezetőihez írt számos levél tartalmát kell

logikusan összefoglalni. Célravezetőnek látszik azonban a kronológiai elv követése.

1998. február 16-án Gyimesi László levélben fordult még dr. Magyar Bálint Művelődési és Közoktatási Miniszterhez, amelynek központi témája a művészeti alapintézmények kijelölése során tapasztalható állami szerepvállalás és megfelelő finanszírozás latolgatása volt. A támogatások nominális emelése ugyanis nem tette lehetővé az elvárt magasabb színvonalú tevékenység, a megnövekedett mennyiségű feladatok finanszírozását.

„Ezek a problémák valamennyi érintett előadó-művészeti intézménynél hasonlóak, de különösen aggasztóak a Magyar Állami Operaház és az átalakított Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár esetében.

NEMZETI FILHARMONIKUSOKAT

A jubiláló együttes születésnapját szeptember 20-án ünnepelte a Pesti Vigadóban. A délelőtti programban Hamar Zsolt, a zenekar első állandó karmestere vezetésével a zenekar művészeinek gyermekei Mozart darabokkal szórakoztatták nézőtérén ülő kortársaikat. Dél-

Tátray Vilmos vezetésével

A születésnap tortja

után a zenekar „aranykorában” aktívan muzsikáló zenészek, köztük a 86 éves Tátray Vilmos léptek színpadra.

Az esti ünnepségen Pröhle Gergely, a kulturális tárca közigazgatási államtitkára köszöntő szavaiban szólt arról, hogy a kormány szándéka szerint az elkövetkezendő négy évben szeretne kialakítani

egy hangversenytermet, amelynek épületében a Nemzeti Filharmonikusok is otthonra lelne.

A hangversenyen magyar műveket, illetve külföldi szerzők magyar vonatkozású darbjait hallhatta a közönség Kocsis Zoltán vezényletével.

Varga Stella

– ÉRDEKVÉDELMI HÁTTÉRMUNKA

Mindezt figyelembe véve úgy gondoljuk, hogy halaszthatatlan intézkedésre van szükség a fenti folyamat hiányosságainak kiküszöbölésére és ezen belül a nemzeti művészeti alapintézmények munkavállalóinak megkülönböztetett anyagi elismerésére.”

A művészeti alapintézmény kategóriát pontosabban is meghatározza a levél:

„Magyar Állami Operaház, Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár, Magyar Állami Népi Együttes, Nemzeti Színház, Műcsarnok illetve a kormány és a művelődési és közoktatási miniszter által alapított és fenntartott további olyan központi költségvetési szerv, amely alapító okirata szerint a művészeti ág nemzeti alapintézménye.”

Mindennek alapján „munkaköri pótlék jár annak a művészeti alapintézményben határozatlan idejű kinevezés

alapján foglalkoztatott közalkalmazottnak, aki művészi vagy egyéb művészeti munkakört tölt be.” A különböző feladatkörökben dolgozó közalkalmazottakat illető pótlékok mértékéről részletes javaslattal élt a levél. Erről május 5-én Koncz Erika főosztályvezető asszonyt is tájékoztatta Gyimesi László.

„a) magánénekes, magántáncos, táncos szólista, tánckari, opera- és szimfonikus zenekari tag, továbbá énekkari tag esetén a pótlékalap 200-300%-a;

b.) a Kjt. 63. (2) bekezdése szerinti állami kizárólagos munkaviszonyú közalkalmazott esetén a pótlékalap legalább 200%-a.

Az illetménypótlékban való részesülés részletes szabályait – különös tekintettel a minőségi feltételekre – a művészeti alapintézmény kollektív szerződése állapítja meg.

Az illetménypótlékok pénzügyi fede-

zetét a Művelődési és Közoktatási Minisztérium éves költségvetésében kell megtervezni.”

A miniszterhez írt levélről Gyimesi László március 3-án tájékoztatta Vitányi Ivánt, a Magyar Köztársaság Országgyűlése Kulturális és Sajtó Bizottságának elnökét és a bizottság támogatását kérte. Március 9-én hasonló tartalmú levelet írt Kiss Péter munkaügyi miniszternek, amelyben még egy fontos szempontra is felhívta a miniszter úr figyelmét.

„...külön is hangsúlyozzuk, hogy a pótlékrendszer mielőbbi bevezetése a feladatellátás kiemelt elismerésén túlmenően a létező és súlyos jövedelemfeszültségek feloldását is elősegítheti.”

Közben, pontosabban április 2-án Gyimesi László levélben tájékoztatta a Magyar Állami Operaház szakszerve-